

DOI: 10.18523/2617-4529.2024.7.53-61

УДК 502.4

Болоховець Ю. В.¹, Лицур І. М.¹, Шеремет І. М.^{1,2}, Рак О. О.¹, Партика Н. В.¹

¹ ДП «Ліси України» Державного агентства лісових ресурсів України, Україна

² Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна

ВПЛИВ І НАСЛІДКИ ВОЄННИХ ДІЙ ДЛЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ В МЕЖАХ ЗЕМЕЛЬ ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

У статті наведено дані про негативний вплив воєнних дій на об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), що перебувають в управлінні ДП «Ліси України», в межах лісових офісів станом на 1 березня 2024 р. Вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ було проаналізовано за десятьма чинниками.

Встановлено, що із 9 лісових офісів ДП «Ліси України» негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ виявлено на території Південного, Східного, Слобожанського, Північного та Столичного лісових офісів.

Негативного впливу воєнних дій зазнали 45 об'єктів природно-заповідного фонду, розташованих на землях лісгосподарського призначення, що перебувають у постійному користуванні ДП «Ліси України», загальною площею 36441,0 га.

Ключові слова: Державне підприємство «Ліси України», природно-заповідний фонд України, наслідки воєнних дій, лісові офіси, вплив воєнних дій.

Вступ

Агресія російської федерації проти України, що розпочалася у 2014 р., завдала великої шкоди довкіллю, зокрема й лісовим екосистемам. З початком повномасштабного вторгнення у 2024 р. вплив воєнних дій на лісовий фонд України став надзвичайно руйнівним. Особливо негативним є вплив воєнних дій на об'єкти природно-заповідного фонду, які є особливо цінними та вразливими лісовими екосистемами. ДП «Ліси України» є найбільшим лісокористувачем України і одним із найбільших лісокористувачів Європи, в управлінні якого перебуває 6,6 млн га лісового фонду, з них 1,05 млн га припадає на території природно-заповідного фонду.

Метою цього дослідження було встановити наслідки воєнних дій для об'єктів природно-заповідного фонду, що перебувають в управлінні

державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Методи досліджень

Було опрацьовано дані про негативний вплив воєнних дій на об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), що перебувають в управлінні ДП «Ліси України», в межах лісових офісів станом на 1 березня 2024 р. Вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ було проаналізовано за десятьма чинниками, запропонованими А. Д. Кузиком і В. І. Товарянським [1] (ці чинники використовують для визначення впливу воєнних дій на лісові екосистеми України):

- вибухи різноманітних боєприпасів, ракет та мін;
- кулі та фрагменти боєприпасів, що розірвалися;

- 3) падіння підбитих літальних апаратів і ракет;
- 4) вибухи і займання військової техніки внаслідок влучання снарядів, наїздів на міни;
- 5) пожежі внаслідок підпалу чи вибухів, пожежі, які неможливо було оперативно ліквідувати через активні бойові дії чи повітряну небезпеку;
- 6) пересування військової техніки;
- 7) будівництво інженерних укріплень;
- 8) неконтрольовані вирубування дерев як будівельного матеріалу та палива;
- 9) залишені та захоронені тіла загиблих людей і тварин;
- 10) залишене сміття, пально-мастильні матеріали, залишки техніки та озброєння.

Всі об'єкти природно-заповідного фонду за наслідками негативного впливу воєнних дій було поділено на чотири категорії [1]:

- 1) об'єкти ПЗФ, на території яких відбувались активні наземні бойові дії;
- 2) об'єкти ПЗФ, території яких зазнали уражень авіаційними бомбардуваннями та обстрілами далекобійної артилерії, ракетами, БПЛА;
- 3) об'єкти ПЗФ, на території яких базувалися військові підрозділи;
- 4) об'єкти ПЗФ, території яких заміновані.

Задля нерозголошення інформації, що може містити військову таємницю, ми не вказуємо вплив воєнних чинників на кожен конкретний об'єкт ПЗФ, а проаналізували інформацію сумарно, на основі матеріалів, отриманих від лісових офісів.

Розрахунок збитків було здійснено за «Методикою визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації» [2].

Результати дослідження та їх обговорення

Із 9 лісових офісів ДП «Ліси України» негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ виявлено на території Південного, Східного, Слобожанського, Північного та Столичного лісових офісів.

У табл. 1 наведено об'єкти ПЗФ Південного лісового офісу, що зазнали негативного впливу воєнних дій.

Як видно з табл. 1, у Південному лісовому офісі негативного впливу воєнних дій зазнали 9 об'єктів ПЗФ, з них 8 об'єктів розташовані в Миколаївській області та 1 – в Одеській. Сумарна площа охоронних територій, що постраждали в межах земель Південного лісового офісу, становить 14220,3 га. Розмір збитків, завданих об'єктам ПЗФ, розраховано для лісового заказника загальнодержавного значення «Рацинська дача» та парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Валекруч-Негай» – становить сумарно 6503,04 тис. грн. Для 7 об'єктів ПЗФ у межах Південного лісового офісу суму збитків поки що не розраховано.

Таблиця 1

Негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ Південного лісового офісу

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Область, філія, в якій розташований об'єкт ПЗФ	Категорія ПЗФ	Площа, га	Розмір шкоди/збитків, завданих об'єкту ПЗФ, тис. грн
1	Мішково-Погорілове	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	лісовий заказник місцевого значення	180	поки що не розраховано
2	Михайло-Ларинський	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	ботанічний заказник місцевого значення	14,8	поки що не розраховано
3	Балабанівка	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	лісовий заказник місцевого значення	510	поки що не розраховано
4	Петрово-Солониський	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	150,5	поки що не розраховано
5	Андріївське	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	заповідне урочище місцевого значення	1294,0	поки що не розраховано
6	Білобережжя Святослава	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	національний природний парк	9205,2	тимчасово окупована територія
7	Кінбурнська коса	Миколаївська обл. «Миколаївське ЛГ»	регіональний ландшафтний парк	147,8	тимчасово окупована територія
8	Рацинська дача	Миколаївська обл. «Вознесенське ЛГ»	лісовий заказник загальнодержавного значення	1782	236,04
9	Валекруч-Негай	Одеська обл. «Балтське ЛГ»	парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення	936	6267
Всього по офісу				14220,3	6503,04

У табл. 2 наведено об'єкти ПЗФ Східного лісового офісу, що зазнали негативного впливу воєнних дій.

Як видно з табл. 2, у Східному лісовому офісі негативного впливу воєнних дій зазнали 7 об'єктів ПЗФ, розташованих у Дніпропетровській області. Сумарна площа охоронних територій, що постраждали в межах земель Східного лісового офісу, становить 3437,9 га. Розмір збитків, завданих об'єктам ПЗФ, розраховано для ландшафтного

заказника загальнодержавного значення «Дібрівський ліс», пам'яток природи місцевого значення «Білі тополі» та «Нікопольські плавні» та регіонального ландшафтного парку «Балка Кобильна» – становить 817272,44 тис. грн. Для 4 об'єктів ПЗФ у межах Східного лісового офісу суму збитків поки що не розраховано.

У табл. 3 наведено об'єкти ПЗФ Слобожанського лісового офісу, що зазнали негативного впливу воєнних дій.

Таблиця 2

Негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ Східного лісового офісу

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Область, філія, в якій розташований об'єкт ПЗФ	Категорія ПЗФ	Площа, га	Розмір шкоди/збитків, завданих об'єкту ПЗФ, тис. грн
1	Дібрівський ліс	Дніпропетровська обл. «Новомосковське ЛГ»	лісовий заказник загальнодержавного значення	1079	630651,400
2	Самарські плавні	Дніпропетровська обл. «Новомосковське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	963,7	поки що не розраховано
3	Комарівщина	Дніпропетровська обл. «Новомосковське ЛГ»	ландшафтний заказник загальнодержавного значення	288	поки що не розраховано
4	Межиріччя	Дніпропетровська обл. «Новомосковське ЛГ»	ландшафтний заказник загальнодержавного значення	732,5	поки що не розраховано
5	Білі тополі	Дніпропетровська обл. «Дніпровське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	1	25
6	Балка Кобильна	Дніпропетровська обл. «Дніпровське ЛГ»	регіональний ландшафтний парк	376	180000
7	Нікопольські плавні	Дніпропетровська обл. «Дніпровське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	3,7	93
Всього по офісу				3437,9	817272,44

Таблиця 3

Негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ Слобожанського лісового офісу

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Область, філія, в якій розташований об'єкт ПЗФ	Категорія ПЗФ	Площа, га	Розмір шкоди/збитків, завданих об'єкту ПЗФ, тис. грн
1	Печенізьке поле	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	регіональний ландшафтний парк місцевого значення	72	поки що не розраховано
2	Малинівський	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	2257,1	поки що не розраховано
3	Печенізька лісова дача	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	5298,8	поки що не розраховано
4	Кочетоцька лісова дача	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	2163,3	поки що не розраховано
5	Кулаківський	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	лісовий заказник місцевого значення	455	поки що не розраховано
6	Миколаївські насадження	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	лісове урочище	248	поки що не розраховано
7	Кравцівський	Харківська обл. «Чугуєво-Бабчанське ЛГ»	ентомологічний заказник місцевого значення	6,4	поки що не розраховано
Всього по офісу				10800,6	поки що не розраховано

Як видно з табл. 3, у Слобожанському лісовому офісі негативного впливу воєнних дій зазнали 7 об'єктів ПЗФ, які розташовані в Харківській області. Сумарна площа охоронних територій, що постраждали в межах земель Слобожанського лісового офісу, становить 10800,6 га. Розмір збитків, завданих об'єктам ПЗФ у межах Слобожанського лісового офісу, поки що не розраховано.

У табл. 4 наведено об'єкти ПЗФ Північного лісового офісу, що зазнали негативного впливу воєнних дій.

Як видно з табл. 4, у Північному лісовому офісі негативного впливу воєнних дій зазнали 3 об'єкти природно-заповідного фонду, два з яких розташовані в Чернігівській області і один – у Сумській. Сумарна площа охоронних територій, що постраждали в межах земель Північного лісового офісу, становить 4330,1 га. Розмір збитків, завданих об'єктам ПЗФ у межах Північного лісового офісу, поки що не розраховано.

У табл. 5 наведено об'єкти ПЗФ Столичного лісового офісу, що зазнали негативного впливу воєнних дій.

Як видно з табл. 5, у Столичному лісовому офісі негативного впливу воєнних дій зазнали 19 об'єктів природно-заповідного фонду, які розташовані в Київській області. Сумарна площа охоронних територій, що постраждали в межах земель Столичного лісового офісу, становить 1797,9 га. Розмір збитків, завданих об'єктам ПЗФ у межах Столичного лісового офісу, поки що не розраховано.

Отже, негативного впливу воєнних дій зазнали 45 об'єктів природно-заповідного фонду, розташованих на землях лісгосподарського призначення, що перебувають у постійному користуванні ДП «Ліси України», загальною площею 36441,0 га. З них на території 20 об'єктів ПЗФ відбувались активні наземні бойові дії; території 37 об'єктів зазнали уражень авіаційними бомбардуваннями та обстрілами далекобійної артилерії, ракетами, БПЛА; на території 40 об'єктів ПЗФ базувалися військові підрозділи і території 27 об'єктів ПЗФ заміновано.

За чинниками впливу 17 об'єктів ПЗФ постраждали від вибухів різноманітних боєприпасів, ракет та мін; 11 об'єктів ПЗФ забруднені кулями та фрагментами боєприпасів, що розірвалися; на території 11 об'єктів ПЗФ містяться фрагменти підбитих літальних апаратів і ракет; 3 об'єкти постраждали в результаті вибухів і займання військової техніки внаслідок влучання снарядів чи наїздів на міни. Через пожежі, що виникли внаслідок підпалу чи вибухів (рис. 1–2), пожежі, які неможливо було оперативно ліквідувати через активні бойові дії чи повітряну небезпеку (рис. 3–5), постраждало 6 об'єктів ПЗФ [3]. По території 15 об'єктів ПЗФ було зафіксовано пересування військової техніки; будівництво інженерних укріплень виявлено на території 11 об'єктів ПЗФ. Неконтрольовані вирубування дерев як будівельного матеріалу та палива виявлено на 16 об'єктах ПЗФ. Сміття, пально-мастильні матеріали, залишки техніки та озброєння виявлено на території 7 об'єктів ПЗФ. Інформації про залишені та захоронені тіла загиблих людей і тварин на території об'єктів ПЗФ немає.

Впливу трьох і більше чинників воєнних дій зазнали 19 об'єктів ПЗФ, впливу 6 і більше чинників – 8 об'єктів і впливу 9 чинників – один об'єкт.

Висновки

1. Негативного впливу воєнних дій зазнали 45 територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що перебувають на балансі ДП «Ліси України», загальною площею 36441,0 га.

2. Найчастіше території об'єктів природно-заповідного фонду зазнавали негативного впливу воєнних дій внаслідок уражень авіаційними бомбардуваннями та обстрілами далекобійної артилерії, ракетами, БПЛА (37 об'єктів) та базування військових підрозділів (40 об'єктів).

3. Впливу трьох і більше негативних чинників воєнних дій зазнали 19 об'єктів ПЗФ, впливу 6 і більше чинників – 8 об'єктів і впливу 9 чинників – один об'єкт. У разі спільної дії кількох негативних чинників воєнних дій вибухи

Таблиця 4

Негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ Північного лісового офісу

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Область, філія, в якій розташований об'єкт ПЗФ	Категорія ПЗФ	Площа, га	Розмір шкоди/збитків, завданих об'єкту ПЗФ, тис. грн
1	Олишівська дача	Чернігівська обл. «Чернігівське ЛГ»	лісовий заказник місцевого значення	535	поки що не розраховано
2	Олишівський	Чернігівська обл. «Чернігівське ЛГ»	ботанічний заказник місцевого значення	31,1	поки що не розраховано
3	Монастирський ліс	Сумська обл. «Конотопське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	864	поки що не розраховано
Всього по офісу				4330,1	поки що не розраховано

різноманітних боєприпасів, ракет та мін найчастіше супроводжувалися кулями та фрагментами боєприпасів, що розірвалися, а також падінням підбитих літальних апаратів і ракет – 8 разів; пересування військової техніки найчастіше супроводжується будівництвом інженерних укріплень та неконтрольованим вирубуванням дерев – 12 разів.

4. Розмір збитків для об'єктів природно-заповідного фонду розраховано для 6 об'єктів ПЗФ на території Південного та Східного лісового офісів – сумарно становить 817272,44 тис. грн. Для 39 об'єктів ПЗФ розмір збитків поки що

не розраховано у зв'язку з обмеженим доступом і неможливістю проведення відповідних обстежень та експертиз і залишається актуальним завданням.

5. Для ліквідації наслідків негативного впливу воєнних дій на об'єкти ПЗФ потрібно розрахувати збитки, завдані довкіллю, проводити розмінування та дослідження території об'єктів заповідного фонду на наявність вибухонебезпечних предметів, а також провести необхідні санітарні рубки, щоб запобігти масовому розмноженню шкідників на загиблих та ослаблених деревах, що постраждали внаслідок пожеж.

Таблиця 5

Негативний вплив воєнних дій на об'єкти ПЗФ Столичного лісового офісу

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Область, філія, в якій розташований об'єкт ПЗФ	Категорія ПЗФ	Площа, га	Розмір шкоди/збитків, завданих об'єкту ПЗФ, тис. грн
1	Чапля	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	орнітологічний заказник місцевого значення	1,3	поки що не розраховано
2	Чорний лелека	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	орнітологічний заказник місцевого значення	3,2	поки що не розраховано
3	Сосново-дубові насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	3,8	поки що не розраховано
4	Дворянські насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	2,9	поки що не розраховано
5	Соснові насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	4,5	поки що не розраховано
6	Соснові насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	3,8	поки що не розраховано
7	Дворянські насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	6,2	поки що не розраховано
8	Соснові насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	10	поки що не розраховано
9	Соснові насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	7	поки що не розраховано
10	Мішані насадження	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	пам'ятка природи місцевого значення	3,1	поки що не розраховано
11	Гайдамацьке болото	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	751	поки що не розраховано
12	Коблицький ліс	Київська обл. «Іванківське ЛГ»	заповідне урочище місцевого значення	148	поки що не розраховано
13	Жуків хутір	Київська обл. «Київське ЛГ»	лісовий заказник загальнодержавного значення	622,5	поки що не розраховано
14	Гореницький	Київська обл. «Київське ЛГ»	лісовий заказник місцевого значення	230,6	поки що не розраховано
15	Калитянська дача	Київська обл. «Київське ЛГ»	ландшафтний заказник загальнодержавного значення	1162	поки що не розраховано
16	Плахтянський	Київська обл. «Київське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	227,2	поки що не розраховано
17	Корчуватник	Київська обл. «Київське ЛГ»	заповідне урочище місцевого значення	41	поки що не розраховано
18	Пужа	Київська обл. «Київське ЛГ»	заповідне урочище місцевого значення	10	поки що не розраховано
19	Яхнівський	Київська обл. «Тетерівське ЛГ»	ландшафтний заказник місцевого значення	414	поки що не розраховано
Всього по офісу				3652,1	поки що не розраховано

Рис. 1. Місце влучання артилерійського снаряда в лісовому заказнику місцевого значення «Балабанівка» (фото: березень 2024 р.)

Рис. 2. Наслідки пожежі, що виникла в лісовому заказнику місцевого значення «Балабанівка» в результаті артилерійського обстрілу (фото: березень 2024 р.)

Рис. 3. Загиблі внаслідок пожежі культури сосни в заповідному урочищі місцевого значення «Андріївське» (фото: травень 2024 р.)

Рис. 4. Наслідки низової пожежі в заповідному урочищі «Андріївське»
(фото: травень 2024 р.)

Рис. 5. Наслідки верхової пожежі в заповідному урочищі місцевого значення
«Андріївське» (фото: травень 2024 р.)

Список літератури

1. Кузик АД, Товарианський ВІ. Вплив воєнних дій на лісові екосистеми України та їх післявоєнне відновлення. Вісник ЛДУБЖД. 2023;27:16-22. doi:10.32447/20784643.27.2023.02
2. Методика визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації, Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України № 424 [Інтернет], 13 жовт. 2022 [цитовано 15 черв. 2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-22#Text>
3. Рибалова ОВ, Кочура АС, Ярмола ВА. Вплив бойових дій на унікальні природні об'єкти України. In: The XIV International Scientific and Practical Conference "Prospects for the development of science and the environment" [Internet]; April 10-12; Helsinki, Finland; 2023. p. 88-94 [cited May 20, 2024]. Available from: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/04/Prospects-for-the-development-of-science-and-the-environment.pdf>

References

1. Kuzyk AD, Tovarianskyi VI. The impact of military actions on forest ecosystems of Ukraine and their post-war restoration. Bulletin of the LDUBZH. 2023;27:16-22. doi:10.32447/20784643.27.2023.02. Ukrainian.
2. The method of determining damage and losses caused to the territories and objects of the nature reserve fund as a result of the armed aggression of the Russian Federation, Order of the Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine No. 424 [Internet], Oct. 13, 2022 [cited June 15, 2024]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-22#Text>. Ukrainian.
3. Rybalova OV, Kochura AS, Yarmola VA. Impact of hostilities on unique natural objects of Ukraine. In: The XIV International Scientific and Practical Conference "Prospects for the development of science and the environment" [Internet]; April 10-12; Helsinki, Finland; 2023. p. 88-94 [cited May 20, 2024]. Available from: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/04/Prospects-for-the-development-of-science-and-the-environment.pdf>. Ukrainian.

Yu. Bolokhovets¹, I. Lytsur¹, I. Sheremet^{1,2}, O. Rak¹, N. Partyka¹

¹ State Enterprise "Forests of Ukraine" of the State Agency of Forest Resources of Ukraine, Ukraine

² National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

IMPACT AND CONSEQUENCES OF MILITARY ACTIONS FOR NATURE PROTECTION AREAS AND OBJECTS OF THE NATURE RESERVE FUND WITHIN THE BOUNDARIES OF THE STATE ENTERPRISE "FORESTS OF UKRAINE" LANDS

Abstract

The study analyzed data on the negative impact of military actions on the objects of the nature reserve fund under the management of the State Enterprise "Forests of Ukraine" within the forest offices as of March 1, 2024. The impact of military actions on Nature Reserve Fund (NRF) objects was analyzed according to ten factors. It was established that out of the 9 Forest offices of the State Enterprise "Forests of Ukraine", the negative impact of military operations on NRF objects was noted in the territory of the Southern, Eastern, Slobozhansky, Northern and Capital forest offices.

45 objects of the Nature Reserve Fund, which are located on the lands of forestry purpose, and are in permanent use of the State Enterprise "Forests of Ukraine" with a total area of 36,441.0 hectares, were negatively affected by the military operations. Most often, the territories of the objects of the nature reserve fund were negatively affected by military operations as a result of damage by aerial bombardment and shelling of long-range artillery, missiles, UAVs (37 objects) and the basing of military units (40 objects). The 19 NRF objects were affected by three or more negative factors of military operations, which included explosions of various ammunition, rockets and mines, most often accompanied by bullets and fragments of ammunition that exploded, as well as the fall of downed aircraft and missiles. The construction of engineering fortifications and the uncontrolled felling of trees often accompanied the movement of military equipment.

The amount of damage to the objects of the nature reserve fund was calculated for 6 objects of the NRF on the territory of the Southern and Eastern forest offices and totals UAH 817,272.44. For 39 NRF objects, the amount of damages has not yet been calculated due to limited access and the impossibility of conducting relevant surveys and examinations and remains an urgent task.

In order to eliminate the consequences of the negative impact of military operations on the NRF objects, it is necessary to calculate the damage caused to the environment, carry out demining. An important task is to conduct an inspection of the protected areas for the presence of explosive objects, as well as carry out the necessary sanitary felling to prevent the mass reproduction of pests on the dead and weakened trees damaged by fires.

Keywords: State Enterprise "Forests of Ukraine", Nature Reserve Fund, consequences of military operations, Forest Offices, the impact of military operations.

Матеріал надійшов 21.06.2024

Відомості про авторів
Notes about authors

Болоховець Юрій Віталійович – генеральний директор ДП «Ліси України» Державного агентства лісових ресурсів України, Україна

Bolokhovets Yurii – General Director of the State Enterprise “Forests of Ukraine” of the State Agency of Forest Resources of Ukraine, Ukraine

e-mail: info@e-forest.gov.ua

Лицур Ігор Миколайович – доктор економічних наук (спеціальність «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища»), директор виконавчий ДП «Ліси України» Державного агентства лісових ресурсів України, Україна

Lytsur Ihor – Doctor of Economic Sciences (specialty “Economy of Nature Use and Environmental Protection”), Executive Director of the State Enterprise “Forests of Ukraine” of the State Agency of Forest Resources of Ukraine, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-3867-0734>

e-mail: info@e-forest.gov.ua

Шеремет Іван Миколайович – директор Департаменту лісового господарства ДП «Ліси України» Державного агентства лісових ресурсів України, аспірант кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України, Україна

Sheremet Ivan – Director of the Department of Forestry of the State Enterprise “Forests of Ukraine”, graduate student of the Department of Forest Restoration and Melioration of the Educational and Scientific Institute of Forestry and Landscape-Park Management of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

e-mail: info@e-forest.gov.ua

Рак Олександр Олексійович – кандидат біологічних наук, провідний інженер лісового господарства відділу лісового господарства Департаменту лісового господарства ДП «Ліси України» Державного агентства лісових ресурсів України, Україна

Rak Olexsandr – Candidate of Biological Sciences, PhD, leading forestry engineer of the Forestry Department of the State Enterprise “Forests of Ukraine”, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-0403-9469>

e-mail: aleksandr_rak@ukr.net

Партика Наталія Володимирівна – провідний інженер лісового господарства відділу лісового господарства Департаменту лісового господарства ДП «Ліси України» Державного агентства лісових ресурсів України, Україна

Partyka Nataliia – leading forestry engineer of the Forestry Department of the State Enterprise “Forests of Ukraine”, Ukraine

e-mail: info@e-forest.gov.ua

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)